

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE

LUBELSKIE

Rok 1930

Wzmianki o Gp. Jętownickim

Сымоноі бпіе	str. 23
ігереніа	" "
віцесе вігіл.	" "
постарка	" 24
адорача	" 27
выстада	" 29
Сымоноі бпіе	" 86, 87
Ігереніа	" 88
Сыга Ів. Віне	" 91
Сымоноі бпіе	" 133
віздыча	" 163
Сымоноі бпіе	" 172
" " "	" 239
Канфрэ Іах	" 242
повіненіа Іах	" 249
Сымоноі бпіе	" 272
васніа прк. б. в.:	" 273
Отарці в. Анад!	" 274
адорача	" 275
віздыча Канан:	" 297
выівод	" 306
повіурд	" 330

Wiadomości Diecezjalne

LUBELSKIE

Akta Stolicy Apostolskiej.

Papieskie Dzieło Św. Piotra Apostoła dla Kleru Rodzimego.

Z Opatrzności Boskiej powołany zostałem na Sekretarza Św. Kongregacji Propagandy, abym pracował na rozległym polu organizacji misyjnej i dla tego odczuwam potrzebę powzięcia łączności z Radą Główną Papieskiego Dz. św. Piotra Ap., przez co zdaję sobie sprawę o doniosłości tego Dzieła i o konieczności zupełnej jego rozwoju, żeby godnie odpowiedzieć potrzebom licznym i gwałtownym misjonarzy i misyj.

Po tylu wiekach apostołstwa heroicznego i ogromnych ofiar złożonych istnieją jeszcze miliony tych, którzy dotąd nie posiadają światła wiary i nie korzystają z dobrodziejstw Chrystusowych. Uznając, że liczne są owoce działalności naszych misjonarzy katolickich, jednak poucza nas doświadczenie, że łatwiejsze i liczniejsze są nawrócenia tam, gdzie kler rodzimy dzieli znojne prace z misjonarzami; tam też więcej zapewnione jest założenie hierarchiczne Kościoła, co przecież jest uwieńczeniem najwyższym akcji misyjnej. Nie zapominajmy o tem, że sercem Biskupa jest jego seminarjum i że przyszłość diecezji lub wikarjatu apostołskiego spoczywa na tem ognisku kształcenia duchowieństwa, które w myśl doniosłej woli Piusa XI ma się znajdować w każdej misji. To jest powodem, że Ojciec św. nazywa to Dzieło Papieskie dla kształcenia kleru rodzimego, „bardzo pożytecznym i bardzo drogiem Swemu sercu“ a zarazem wyraża się o niem jako o „bezprzestannym i głównym przedmiocie swych zabiegów“, albowiem widzi w niem „najgwałtowniejszą potrzebę czasu“. W słowach głębokiej troski pasterskiej i nadzwyczajnej pieczołowitości kryją się nawoływania Biskupów misyjnych, którzy nie przestawają nasyłać swych poważnych napomnień „albo zrezygnować z nawrócenia niewiernych, albo jaknajprędzej dać Misjom dobrze uformowany kler rodzimy.

Otóż dla czego, odzywając się poraz pierwszy jako Prezydent Dzieła Papieskiego św. Piotra Ap., czynię to w imieniu Ojca św., który zupełnie niedawno powierzył mym staraniom rozwój i postęp sprawy Kleru rodzimego. Odzywam się też w imieniu przeszło 200 czcigodnych pasterzy, którzy usilnie domagają się bądź założenia seminarjów, bądź jeżeli takie już posiadają — odpowiednich środków do kształcenia młodzieży terenów pogańskich na walecznych apostołów dnia jutrzejszego. Odzywam się w imieniu tych 10.000 młodzieńców krajowych, którzy obecnie wychowują się i kształcą pod okiem naszych Misjonarzy a pozostają w świętem oczekiwaniu na chwilę, kiedy na ich głowach spocznie prawica biskupia, aby następnie rzucić się w wir pracy ewangelicznej. Odzywam się też w imieniu tego żniwa, użyźnianego pracą i krwią Bohaterów Ewangelji, które tak dalece dojrzało, że domaga się misjonarza każdej chwili i w każdej części świata.

Dzieło Duchowieństwa Rodzimego spoczywa w Waszych rękach, Drodzy Dyrektorzy krajowi, i od Waszej gorliwości, od Waszej czynności organizacyjnej, od ducha karności i szacunku wobec rozkazu Bożego spodziewa się ono skutków pozytywnych, praktycznych i bezpośrednich. Dzieło Rozkrzewiania Wiary jest tak zgodnie skoordynowane z Dziełem św. Piotra Ap., że one między sobą się uzupełniają i wspomagają. Skoro codziennie lepiej i więcej szerzy się zrozumienia o koniecznem przyjsciu z pomocą Apostolstwu misyjnemu, podobnie przez propagandę systematyczną, prasą i słowem, należy zainteresować społeczeństwo chrześcijańskie dziełem św. Piotra Ap. i pobudzić je do ofiarności koniecznej dla celu tego dzieła. Małe dziatki z taką serdeczną czułością odnoszą się do maleństw Dzieła św. Dzieiectwa P. Jezusa, że ta serdeczność wyciska łzy z oczu, podobnie wierni myślą o potrzebach niewiernych, ofiarując wielkodusznie swe składki dla ich nawrócenia tak zaś i duchowieństwo wszystkich narodów cywilizowanych powinno myśleć o przyjsciu z pomocą w kształceniu kleru rodzimego. Nasze seminarja dla seminarzystów rodzimych krajów misyjnych, kapłan dla kapłana, Biskup dla Biskupa rodzimego — oto szlachetny i wielkoduszny gest solidarności Chrześcijańskiej i kapłańskiej.

Oby propaganda nasza uczyniła Dzieło św. Piotra Ap. coraz więcej popularnem i zyskała jaknajwięcej sympatyków. Ofiara roczna, jaką się pobiera w myśl statutu od wiernych nie jest wielką. Ofiary te nie są atoli wystarczające. Aby budować seminarja, dać utrzymanie tym, którzy się kształcą do ministerstwa kapłańskiego, na to potrzeba kwot znacznych. Roku bieżącego żąda się od nas na budowę seminarjów 20 milionów. Niech więc żadne serce nie pozostaje nieczułem na to wołanie. Temu nawoływaniu jednak mają przede wszystkim odpowiedzieć kapłani katolicy. Niechby każdy kapłan złożył dla Dzieła św. Piotra Ap. raz w swem życiu kwotę, któraby pozwoliła adoptowanemu seminarzyście dojść z filozofji do kapłaństwa, albo niechby ufundował bursę odpowiednią, wtenczas będziemy mieli

dosyć środków do rozwiązania trudnej kwestji kleru rodzimego, a będzie on miał wielkie zasługi przed Bogiem, pozatem daje on Kościołowi żołnierza, którego się wcieli do walecznych szyków apostołów rodzimych na terenach misyjnych, gdzie nieść będą dobrą Nowinę swym ziomkom a tem samem prowadzić ich będą licznie na królewską Drogę wiary, gdzie Chrystus jest ośrodkiem wszystkich poczynań, Życiem i Wodzem.

Propaganda, polot, karność — to są podstawy naszej osobistej i wspólnej pracy, którą Bóg nie omieszka użyźnić swą łaską.

Rzym, w Pałacu Propagandy, w Uroczystość Wszystkich Świętych, roku 1930.

Sekretarz Generalny
Mons. Mario ZANIN

Prezydent
† Karol SALOTTI
Arcybiskup tyt. z Filippopoli.

Z Kurji Biskupiej.

Zwolnienie od postu w uroczystość św. Szczepana.

Ze względu na ogólne w Polsce świętowanie w dzień ś. Szczepana i z uwagi na trwającą epidemję grypy zwalniamy w roku bieżącym od obowiązku piątkowego w tym dniu postu czyli wstrzemięźliwości od mięsa.

Lublin, 15 grudnia 1930 r.

† Marjan Leon, Bp. Lub.

Poznański Instytut Akcji Katolickiej.

Zorganizowany w porozumieniu z Episkopatem Polskim w Poznaniu Instytut Akcji Katolickiej, którego dyrektorem został ks. dr. Bross, od stycznia 1931 r. wydawać będzie „Ruch Katolicki“, czasopismo poświęcone kierownictwu Akcji Katolickiej w Polsce. Każda diecezja będzie prenumerowała to pismo dla proboszczów parafji swoich tak, aby co drugi z nich je posiadał. Kurja nasza na rachunek tych proboszczów będzie zapisywała prenumeratę, wypłacając ją Instytowi.

Ponieważ Akcja Katolicka należy z woli obecnego Ojca św. do zwykłych obowiązków duszpasterskich, pismo więc powyższe wielce ułatwi poznanie dróg i metod prowadzenia tej pracy.

Lublin, 15 grudnia 1930 r.

† Marjan Leon, Bp. Lub.

Kwesta na szkolnictwo polskie zagranicą.

Komitet obchodu dwudziestopięciolecia walki o szkołę polską po odbytych uroczystościach kościelnych i świeckich pragnie przypomnieć społeczeństwu polskiemu, że całe rzesze dzieci naszej emigracji są pozbawione nauki w języku ojczystym, że zagraniczne szkolnictwo dla diatwy polskiej nie może rozwijać się w należyty sposób, a niekiedy nawet istnieć bez pomocy finansowej ze strony macierzy i w tym celu postanawia przeprowadzić w całym kraju powszechną zbiórkę na rzecz szkół polskich, znajdujących się poza granicami Polski.

W komitecie biorą udział Ks. Biskup A. Szlagowski i ks. prałat A. Ciepliński.

Zalecamy Wielebnemu Duchowieństwu, aby w tej pracy Komitetu wzięło udział i swym wpływem przyczyniło się do zwiększenia wyników kwesty.

Lublin, 26 listopada 1930 r.

† Marjan Leon, Bp. Lub.

Sprawy Sodalicyjne.

Komunikat w sprawie Zjazdu delegatów i księży moderatorów w Warszawie.

Stosownie do uchwały Wydziału Wyk. Zw. Sodal. Szkół Śred. Męskich w bieżącym roku szkolnym każda prowincja kościelna urządza na swoją rękę zjazd delegatów i księży moderatorów.

Zjazd taki dla naszej prowincji, a więc i diecezji, odbędzie się w Warszawie w okresie feryj wielkanocnych 1931 r. podług następującego rozkładu:

Dnia 10.IV o g. 16-ej rozpoczęcie zjazdu od nabożeństwa, poczem o g. 17-ej zagajenie, powitanie, następnie referat na temat: „Sodalicja Marjańska źródłem wewnętrznego wyrobienia młodzieńca“. (Referent sodalis-akademik).

Dnia 11.IV o g. 9-ej Msza św. i wspólna Komunja św. o g. 10-ej główny referat: „O prawdziwej pobożności“ z korreferatem: „O środkach pobożności“. (Referent z diec. Sandomierskiej, korreferent z diec. Podlaskiej).

Po obiedzie sodalisi zwiedzą Warszawę, zaś księża moderatorzy zbiorą się na konferencję, której tematem będzie ożywienie ruchu sodalicyjnego na terenie prowincji Warszawskiej.

Wieczorom teatr dla sodalisów, albo wieczornica, za-

leżnie od tego, za którym projektem wypowie się większość księży moderatorów. (Teatr za specjalną dopłatą).

Dnia 12.IV o g. 9-ej Msza św.

o g. 10-ej i pół referat „O idei misyjnej wśród sodalisów“. (Referent z Lublina). Poczem rezolucje, obiad i rozjazd.

Wysokość połączonych ze zjazdem kosztów dla księży moderatorów i dla sodalisów będzie zakomunikowana przed dn. 1-m lutego.

Z każdej sodalicyi może oprócz księdza moderatora przyjechać tylko jeden delegat, dla których będzie zapewniony nocleg i żywienie. Koszta dla sodalisów będą minimalne. Księża moderatorzy, którzy życzyć sobie będą kwatery, raczą zawczasu zakomunikować swoje zgłoszenie.

Komunikując o powyższem Czcigodnym Księżom Moderatorom sodalicyj gimnazjalnych i seminarjów nauczycielskich męskich zwracam się z serdeczną prośbą i zachętą do wzięcia udziału łącznie z delegatami w powyższym zjeździe i o zgłaszanie do mnie deklaracyj o tym udziale.

Inne szczegóły, dotyczące wzmiankowanego zjazdu, komunikować będę Czcigodnym Księżom w miarę tego, jak otrzymywać je będę z Wydziału Naczelnego.

Ks. Florjan Krasuski,
Moderator Diecezjalny.

Lublin, Katedra.

Z SEKRETARJATU AKCJI KATOLICKIEJ.

Erekcja Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej w Poznaniu.

D e k r e t.

Za zgodą Episkopatu Polskiego eryguję niniejszem Naczelny Instytut Akcji Katolickiej w Poznaniu jako instytucję przewidzianą kanonami 1489-1494 o charakterze kościelnej osoby prawnej w myśl kan. 100 i artykułu XVI Konkordatu.

Cel, zadania i wewnętrzną organizację Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej określa Statut Konstytucyjny w Polsce artykułami 5—8. W swem działaniu kierować się będzie pozatem Naczelny Instytut Akcji Katolickiej wewnętrznym regulaminem zatwierdzonem dnia 19 listopada roku bieżącego przez Komisję Episkopatu dla spraw Akcji Katolickiej.

Poznań, dnia 24 listopada 1930 r.

† *August Kard. Hlond.*

Ks. Dr. Słomkowski.

Regulamin Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej.

(art. 5 Statutu Konstytucyjnego).

1. Naczelny Instytut Akcji Katolickiej podlega Komisji Episkopatu dla Akcji Katolickiej, która to Komisja wykonywa imieniem Episkopatu naczelne kierownictwo i nadzór nad działalnością Akcji Katolickiej na całą Polskę w myśl art. 4 Statutu Konstytucyjnego.

Do kompetencji Komisji Episkopatu należy między innymi uchwalanie zmian Statutu Konstytucyjnego, ustanawianie budżetu Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej i przyjmowanie rocznego sprawozdania z jego działalności i finansów.

2. Delegatem Komisji Episkopatu jest naczelny Asystent Kościelny, który w myśl art. 7 Statutu Konstytucyjnego czuwa nad działalnością Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej i może brać udział we wszystkich posiedzeniach i zebraniach władz naczelných Akcji Katolickiej i wglądać w całą ich działalność.

Spory wynikające z zawieszenia uchwał władz naczelných Akcji Katolickiej przez naczelnego Asystenta Kościelnego rozstrzyga Komisja Episkopatu.

3. Naczelny Instytut Akcji Katolickiej jest instytucją kościelną o charakterze osoby prawnej, erygowanej z polecenia Episkopatu przez Prymasa Polski dekretem z dnia 24 listopada 1930 r. w myśl kanonów 1489-1494 oraz art. XVI i XVII Konkordatu.

Naczelny Instytut Akcji katolickiej ma swą siedzibę w Poznaniu, a swą działalność rozciąga na cały obszar Rzeczypospolitej.

Organem jego jest pismo „Ruch Katolicki“.

4. Naczelny Instytut Akcji Katolickiej składa się a) z Prezesa Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej, b) z Dyrektora i c) z Sekretarza.

5. Prezes Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej a) kieruje pracą Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej w myśl art. 6 Statutu Konstytucyjnego, b) zwołuje Naczelną Radę Akcji Katolickiej i przewodniczy jej, c) mianuje i odwołuje urzędników biura Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej na wniosek Dyrektora, d) jest reprezentantem Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej nazewnątrz.

W działalności swojej Prezes pozostaje w ciągłej styczności z komisją Episkopatu Akcji Katolickiej i spełnia swe funkcje honorowo, pobierając z kasy Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej tylko realne wydatki poniesione w wykonywaniu swego urzędu.

6. Dyrektor Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej a) wykonywa pod kierownictwem Prezesa zadania Naczelnego Instytutu, b) zawiaduje jego majątkiem i funduszami, c) przyjmuje ko-

respondencje i przesyłki pocztowe, d) jest szefem biurowym personelu Biura Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej, e) bierze udział w posiedzeniach Naczelnej Rady Akcji Katolickiej.

Dyrektora mianuje i odwołuje Episkopat Polski.

7. Sekretarz jest wykonawczą siłą biurową, zależną bezpośrednio od Dyrektora, który mu wyznacza zakres pracy. Mianuje go Prezes Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej w porozumieniu z Dyrektorem.

8. Z początkiem roku kalendarzowego Prezes Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej przedkłada Komisji Episkopatu sprawozdania z swej działalności i sprawozdanie finansowe za rok poprzedni oraz preliminarz na rok bieżący.

9. Naczelny Instytut używa pieczęci z napisem „Naczelny Instytut Akcji Katolickiej w Polsce”. Prawomocne zobowiązania i orzeczenia Instytutu będą zaopatrzone w pieczęć i podpis Prezesa oraz Dyrektora.

10. Naczelna Rada Akcji Katolickiej, w składzie określonym przez art. 8 Statutu Konstytucyjnego, jest organem doradczym i wnioskodawczym w zakresie potrzeb sprawy katolickiej i działalności Akcji Katolickiej w Polsce.

11. Mandaty członków Rady są osobiste i wygasają co trzy lata, licząc od 1 lutego 1931 roku. Delegaci krajowych Zjednoczeń katolickich ustępują z Rady, o ile przestają należeć do swego Zjednoczenia. Zastępstwo jest niedopuszczalne.

12. Posiedzenie Naczelnej Rady Akcji Katolickiej odbywają się przynajmniej raz na rok pod przewodnictwem Prezesa, który je zwołuje piśmiennie lub ogłoszeniem w „Ruchu Katolickim”.

Uchwały zapadają większością głosów obecnych członków bez względu na ich liczbę.

Z posiedzeń spisuje się natychmiast protokół, który przy końcu zebrania będzie podpisany przez Prezesa i Dyrektora, po przeczytaniu i przyjęciu go przez Radę.

13. Na pierwszym posiedzeniu Rady w danym roku kalendarzowym Prezes Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej poda do wiadomości sprawozdanie i preliminarz, o których mowa w art. 8 i zawiadomi Radę w zamierzeniach Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej na przyszłość, co do których Rada wypowie swoją opinię.

14. Opinie i wnioski Naczelnej Rady Akcji Katolickiej stają się miarodajne dla Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej po zatwierdzeniu ich przez Komisję Episkopatu, której je przedłoży Prezes Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej.

15. Komisja Episkopatu może rozwiązać Naczelną Radę przed upływem jej kadencji i zarządzić jej ponowne skompletowanie w oznaczonym terminie.

Oreǳcie J. E. Ks. Kardynała Prymasa w sprawie Akcji Katolickiej.

Przy różnych okolicznościach zabierałem głos i z otwartością omawiałem położenie wiary i Kościoła w kraju. Podnosiłem niewątpliwą poprawę wewnętrznych stosunków kościelnych i radosne objawy wznawiającego się ducha Chrystusowego o pierwotnej sile i czystości. Odślaniałem zarazem błędy i szkody, odkrywałem niedomagania, wskazywałem na źródła, z których się po kraju zło rozlewa. Podkreślałem potrzebę ogólnego wysiłku odrodzeniowego i zaznaczałem, że powinien on się dokonać wspólnym czynem duchowieństwa i świeckich, bo sprawa Boża obowiązuje zarówno hierarchję, jak ogół wiernych. Zapowiadałem powołanie zorganizowanej armji działaczy Chrystusowych, która przy świątobliwym życiu pełnić będzie służbę apostołstwa świeckich w Akcji Katolickiej.

Nie zapowiadałem nic nowego. Apostołstwo świeckich było cechą pierwotnych gmin kościelnych. Do niego powołane zostały w ciągu wieków trzecie zakony, sodalicje marjańskie i inne niezliczone zrzeszenia, zrodzone z wyteźzonej myśli religijnej. Gdy zaś z biegiem czasu idea ta pod wpływem nieprzychylnych chrześcijaństwu wypadków i prądów osłabła i do tego doszło, że ogół wiernych mało zajmowały zagadnienia wiary i interesy Kościoła, które uważać zaczęto za wyłączne prawo i obowiązek stanowy duchowieństwa, wzywali raz po raz Papieże katolików do zorganizowania się dla podtrzymywania gasnącej w świecie myśli Bożej. Od papieża Leona XIII mnożą się znamienne oznajmienia i wskazówki Stolicy Świętej w tym przedmiocie.

Znalazły one w Wielkopolsce karny posłuch. Na podatnym gruncie tutejszych stosunków kościelnych stworzył wybitny Prymas Ks. Florjan Stablewski katolicki ruch oświatowy i społeczny, powołując do życia te zrzeszenia, które pod pieczołowitą opieką niezapomnianego Ks. Kardynała Edmunda Dalbora urosły w ważną gałąź naszego życia katolickiego. Inicjatywę tych wielkich moich poprzedników poparło zgodnym wysiłkiem duchowieństwo i stawili się na ich wezwanie do współpracy katolicy wszystkich warstw. Mają dzisiaj nasze Archidiecezje szereg organizacji katolickich, połączonych wspólnością celów i zadań, a działalność ich uzupełniają zasłużony „Przewodnik Katolicki“ i tak poważne instytucje, jak Katolicka Szkoła Społeczna w Poznaniu i krocząca na czele katolickiego ruchu wydawniczego w Polsce Drukarnia i księgarnia św. Wojciecha.

Ojciec św. Pius XI, snując myśl swych Poprzedników, ustalili ostatecznie zadania Akcji Katolickiej i ściśle oznaczył jej stosunek do Kościoła. Celem Akcji Katolickiej ma być współpraca

świeckich z hierarchją dla odnowienia świata w Chrystusie. Jak święte i rozległe jest Boskie posłannictwo Kościoła, tak szerokie i uświęcone są dziedziny Akcji Katolickiej. Dostosowując się do warunków i uwzględniając potrzeby bieżącej chwili, ma Akcja Katolicka wprowadzać Chrystusa w życie jednostki i w rodzinę, w powikłane zagadnienia i formy nowoczesnego życia zbiorowego i we wszystkie czynniki cywilizacji chrześcijańskiej.

Apostolstwo Akcji Katolickiej ma to do siebie, że nie jest prywatne, lecz publiczne i urzędowe, bo jest udziałem w hierarchicznym apostolstwie duchowieństwa. Z natury rzeczy wynika, że takie apostolstwo wykonywane z upoważnienia i w imieniu Kościoła, a pełnione jednolicie i konsekwentnie przez wszystkie zastępy Akcji Katolickiej, ma nierównie większą powagę, większą moc wewnętrzną i większą zewnętrzną skuteczność, niż apostolstwo prywatne i indywidualne. A dlatego, że Akcja Katolicka jest istotnie akcją religijną, a Kościół musi mieć bezwzględną pewność, że z dopuszczenia świeckich do udziału w apostolstwie hierarchicznym nie urosną ani wierze, ani sprawie Bożej żadne szkody musi Akcja katolicka na wszystkich stopniach swej organizacji pozostawać pod nadzorem hierarchji i od niej zależeć.

Po długich i szczegółowych przygotowaniach także w Polsce przystępuje w tej chwili do swych zadań Akcja katolicka pod kierownictwem stałej Komisji Episkopatu. W Poznaniu ustanowiona została jej Centrala Krajowa pod nazwą: Naczelny Instytut Akcji Katolickiej, do którego weszli: jako prezes hr. Adolf Bniński, a ks. dr. Stanisław Bross jako dyrektor. Równocześnie odbywa się po diecezjach przegląd ugrupowań, które tworzyć mają pierwsze kadry Akcji katolickiej. Od stycznia roku przyszłego wychodzić zacznie jako pismo miesięczne jej organ p. t. „Ruch Katolicki“.

Nadeszła w ten sposób także dla wielkopolskiego życia kościelnego niezmiernie ważna chwila, w której zorganizowane w związkach i instytucjach siły katolickie złączyć się mają w żywy zespół dla zadań właściwych Akcji Katolickiej. W ramach ogólnego Statutu konstytucyjnego dekretem z dn. 25 listopada r. b. powołałem do życia Archidiecezjalny Instytut Akcji katolickiej w Poznaniu, któremu przewodniczyć będzie jako sekretarz Akcji Katolickiej znany ze swych organizacyjnych prac ks. Ludwik Jarosz. Do archidiecezjalnej Rady Akcji katolickiej wejdą delegaci związków, do Akcji Katolickiej przyjętych, i inne osobistości, przezemnie powołane. Po parafjach zaś będzie miała Akcja Katolicka swoje najważniejsze pole działania i swoje naturalne ośrodki, w których zespolą się dla jej celów w ustalonym stosunku do XX. Proboszczów organizacje katolickie, do niej dopuszczone.

Z załączonych do niniejszego pisma statutu i regulaminów poznać organizacyjny układ Akcji katolickiej w Polsce, w naszych archidiecezjach i po parafjach. Są to ramy ustawowe, w które wstawić musimy wartościowy i żywy obraz wysiłku, czynu, karność i zgody. Ani ustawy, ani technika stowarzysze-

niowa, a tem mniej sztywność organizacyjna lub martwota rutyny nie stworzą cudu zmartwychwstania. Akcja Katolicka nie może być pustką ani bezczynem, lecz kuźnią myśli, porywów i pracy. Niema ona nic wspólnego z ciasnotą myśli, z jałowemi formami, ze stęchlizną sporów i uporów. Zrzeszenia wejdą przez bramę Akcji Katolickiej na słońce Boże, na bezbrzeżne łąny Kościoła w przeobfite a dojrzałe żniwo Chrystusowe. Jakaż je tam czeka praca błogosławiona! Jeżeli dobrze pojmą swą rolę, jeżeli przestaną być organizacjami dla siebie, a poczują się armją Chrystusową, nietylko nie sprzeniewierzą się swoim celom, ale je uświęcą i w wyższym stopniu spełnią. Na gruncie wspólnej pracy dla Królestwa Chrystusowego nie zatracą swego odrębnego ustroju, ani swej samodzielności, ani swych cech charakterystycznych, ale zyskają na powadze, na pewności kierunku i na siłach. Akcja Katolicka nie bądzie ich krępowała, lecz je ożywi i wzmocni. W ukochaniu wspólnej świętej sprawy będą z sobą współzawodniczyć w rzeczywistych wartościach, bez próżnego przesadzania się w wewnętrznych pozorach. Zdała od intryg, zazdrości i fałszu walczyć będzie Akcja Katolicka w wzajemnem zaufaniu i w głębokiej odpowiedzialności wszystkich za wszystko, nie o doczesne wawrzyny, lecz o zwycięstwo prawdy Chrystusowej i Jego prawa.

Kochani Diecezjanie! W tej powszechnej mobilizacji pod znakiem Chrystusa wasze miejsce tam w organizacjach katolickich, które po waszych parafjach już istnieją i jeszcze powstawać będą. W nich zaostrzycie swój zmysł katolicki, uświadomicie sobie lepiej potrzeby sprawy Bożej, wyszkolicie się w gorliwości i pracy apostołskiej. Starczy tam miejsca dla wszystkich i starczy dla wszystkich praca.

Wieńcem wyćwiczonych szeregów otoczą swych księży proboszczów, którzy prowadzą was do Boga w poczuciu strasznej odpowiedzialności za wasze dusze, za wiarę, za Kościół. Akcja Katolicka to zasadniczo zawsze i wszędzie nic innego, jak apostołska współpraca świeckich z hierarchją, czyli z duchowieństwem. A więc wy współpracujcie ze swymi księżami proboszczami — nie żądajcie, aby było odwrotnie lub inaczej. Bądźcie im zawsze pomocą, nigdy przeszkodą, nigdy utrudnieniem ani krzyżem.

Miejcie zawsze na uwadze właściwy cel Akcji Katolickiej. Nie jest ona żadną sprawą partyjną i nie ma na celu zdobywania władzy politycznej. Nie jest modą, zbytkiem organizacyjnym, zabawką, demonstracją. W każdym szczególe pracy pamiętajcie, że budujecie Królestwo Chrystusowe, a Królestwo Chrystusowe to łączność wewnętrzna duszy z Bogiem przez życie łaski i publiczną łączność narodów z Chrystusem przez uznanie i uszanowanie Jego praw i nauki. Katolicyzm Akcji Katolickiej, jej organizacyj i członków powinien być katolicyzmem pełnym, żywym, iżby do bochaterstwa sposobił szeregi, porywał opieszających, nawracał błądzących, pozyskiwał niewierzących, ubezwładniał wro-

gów. Dlatego Akcję Katolicką zacząć musimy od siebie i najprzód w sobie ją z gruntu przeprowadzić.

W tej wielkiej sprawie byłoby kapitalną pomyłką spodziewać się jakichkolwiek skutków bez łaski Bożej i bez modlitwy. Do całej dziedziny Akcji Katolickiej odnosi się z przestrogą Zbawiciela, że bez Niego nic, zgoła nic zdziałać nie możemy. Apostolstwu musi przeto towarzyszyć korna modlitwa, aby nie było bezowocne i próżne. „Przyjdź Królestwo Twoje“ powinno być naszym ulubionem i serdecznym westchnieniem w całej tej pracy. A znamioną cechą pobożności apostołów Akcji Katolickiej niech będzie życie eucharystyczne połączone z mocnym nabożeństwem do Chrystusa Króla, głęboka cześć dla Najśw. Marji Panny, wspomóżycielki Wiernych i kult św. Wojciecha, Patrona Akcji Katolickiej w Polsce.

„Łaska wam wszystkim, którzyście w Chrystusie Jezusie“ (1. Piotr 5, 14).

† August Kardynał Hlond.

W sprawie pamiątkowych tablic w Kościołach naszych.

Żyjemy dzisiaj w okresie „stawiania pomników“ ludziom mniej czy więcej zasłużonym. Prawie codziennie czyta się: tu poświęcono, tam wmurowano, gdzieindziej znów jest zamiar poświęcenia lub wmurowania tablicy pamiątkowej. Są to rzeczy bardzo piękne i godne naśladowania. Ci, którzy pracowali dla narodu, a nawet, jeżeli tego potrzeba wymagała, poświęcali swe życie, godni są pamięci naszej i przyszłych pokoleń. Pamięć tę współcześni następnym pokoleniom przekazują, wznosząc ku ich czci w najrozmaitszych formach pomniki.

Miejscem, które dzisiaj jest najczęstszem umieszczaniem rozlicznych pamiątek, jest kościół. Prawie w każdym kościele można spotkać pamiątkową tablicę zmarłych dziedziców, kolatorów, bogatszych obywateli, a czasem nawet takich, którzy nic wspólnego z kościołem nie mieli.

Nie widać natomiast, a w najlepszym razie bardzo rzadko, pomników — pamiątek kapłanów, którzy pracowali w danej parafii, którzy mimo niepowodzeń, często bez nadziei oglądania plonów swej pracy, rzucali ziarno nauki Bożej na glebę serc naszych pradziadów. Wielu z nich, jak przystało na bohaterów, zginęli na posterunku kapłańskim, a cicho, bez rozgłosu, bez publikacji w pismach i może dlatego nikt o nich nie wie i nie pamięta. W olbrzymiej większości kościołów naszej diecezji, kapłani żadnych pamiątek nie mają. Pomnikiem ich to stare pożółkłe karty ksiąg kościelnych, własną ich ręką pisane, często bezładnie zwalone do starej skrzyni lub szafy. Wie o tych pracownikach — kapłanach — mol — robak — mysz, nikt więcej!

Bezwątpienia, jeżeli kto, to kapłani najwięcej pracowali dla

dobra bliźnich i chwały Bożej, a przez to zasłużyli sobie, aby pamięć po nich pozostała na długie lata.

W dzisiejszych ciężkich czasach niestać nas, ani parafjan na wznoszenie pięknych pomników, zresztą w niektórych starych parafjach, liczących pół tysiąca i więcej lat, jest rzeczą niemożliwą, aby wszystkim kapłanom wznosić jakieś pomniki, których liczba dosięga kilkunastu dziesiątków. Na to trzeba dużo pieniędzy. Natomiast możliwy jest do zrealizowania i to bardzo łatwym i tanim sposobem zbiorowy pomnik — w postaci spisu. Umieściłoby się tutaj wszystkich kapłanów, pracujących na terenie danej parafji, od początków jej istnienia. Spisu takiego można dokonać na podstawie aktów kościelnych. Umieszczony na dobrym papierze, oprawiony w ramy i oszklony, spis taki przetrwa długie lata. Można w nim skreślić ważniejsze wypadki z życia parafji — podać rys historyczny kościoła i t. p. Będzie to i piękne i pożyteczne.

Wielu księży w czasie wizyty Biskupiej z pośpiechem zbiera wiadomości o kościele — szuka w starych zapleśniałych aktach, danych odnoszących się do parafji: w rezultacie dużo pracy, a pożytków mało, przyjdzie następca musi to samo czynić w podobnych wypadkach. Gdyby każdy kościół taki opis z zarysem historycznym, chociażby najkrótszym, posiadał, uniknęłoby się tego.

Miejscem dla takiej pamiątki — spisu kapłanów, może być zakrystja. Wspomniane pamiątki posiadają kościoły w Potoku Wielkim i Urzędowie. Wielu z parafjan, czytając nazwiska swych dawnych pasterzy — zmówi pacierz — wieczny odpoczynek. Niech to będzie dla nich zapłatą za trudy i prace.

Ks. E. Gajewski.

Miłość Kościoła.

„Trzeba miłować ojczyznę, której zawdzięczamy życie doczesne, ale jeszcze więcej trzeba miłować Kościół, któremu zawdzięczamy żywot duszy wiekuisty“.

Z Bulli „*Sapientiae christianae*“ 1890.

Często się mówi w czasach obecnych o miłości ojczyzny. Miłość tę podnieca się wszelkimi sposobami. Do niej nawołuje kaznodzieja, nauczyciel, do niej zdążają uroczystości i obchody państwowe. Wiemy, że tak być powinno, zwłaszcza teraz, gdy bolszewizm podważa idee miłości ojczyzny, a na ich miejsce chce postawić mrzonki komunistyczne. Przy tem wszystkim niewiele się jednak mówi o miłości Kościoła i niedostatecznie się ją propaguje. A musimy pamiętać, że dzisiejsze stosunki domagają się, abyśmy o Kościele mówili więcej i miłość ku temu Kościołowi gorąco szerzyli. Trzeba bowiem wiedzieć, że miłość ojczyzny nie zamknie w sobie wszystkich aspiracyj duszy ludzkiej. Aspiracje te wybiegają nieraz poza ojczyznę, i tak długo niema tu nic złego, jak długo zostają one w zgodzie z obowiązkami względem Boga i ojczyzny. Owszem, możemy te aspiracje pod-

nieść, uszlachetnić i uświęcić, t. j. nadać im charakter nadprzyrodzony. Możemy wzniecić w duszy miłość, ukochanie Kościoła, tej najdoskonalszej społeczności wiernych. Możemy wzbudzić życzliwość do pięknej historii Kościoła, pokazać bohaterów chrześcijaństwa, zaznajomić wiernych z pracami współczesnymi katolicyzmu i zachęcić ich do szczerzej współpracy z władzą Kościelną. Katolik, który gorąco ukocha Kościół, lepiej i roztropniej będzie kochał ojczyznę i w obronie obu dzielnie stawi czoło.

Miłość ku Kościołowi trzeba budzić w duszy ludzkiej od najwcześniejszych lat. Małym dzieciom już powinno się mówić o św. Piotrze i Jego Następcy w Rzymie. Można im dać obrazki Ojca św. i nauczyć je modlitwy za Kościół, którą mogą zespolić nazawsze ze swoim codziennym pacierzem. Młodzież starszą musimy zaznajamiać z życiorysami Świętych, z przepięknymi legendami chrześcijaństwa, zawsze jednak zaznaczając różnicę między faktem historycznym, a legendą. Dlatego też każdy proboszcz musi postarać się o to, aby w bibliotece parafjalnej znalazło się jaknajwięcej pięknych życiorysów Świętych. Następnie lepsze poznanie historii pierwszych wieków chrześcijaństwa, życia zakonowego ze średniowiecza, wypraw krzyżowych, prac misyjnych i t. d. również wiele może się przyczynić do wyrobienia uczucia katolickiego. Szczęśliwy, kto ma takie uczucie, bo ono będzie dla niego słońcem, które ożywi i oświeci całe życie religijne. Takiemu podoba się muzyka i śpiew kościelny, podoba mu się język i styl Ewangelji, jednym słowem odniesie on się życzliwie i z lepszym zrozumieniem do każdego objawu życia kościelnego. Jeżeli zauważy nawet coś złego w życiu służb Kościoła, to nie postąpi wtedy, jak biblijny Cham, ale potrafi to wyrozumieć, i nigdy z winy jednostek nie obrzuci kamieniami wszystkich. Dalej proboszcz może postarać się, aby w każdym domu, bez większych kosztów, znalazł się portret Ojca św. z błogosławieństwem i odpustem na godzinę śmierci. Niech portret Papieża stanie się konieczną ozdobą każdego domu katolickiego, kancelarii, sal parafjalnych, w miarę możliwości szkół, aby wszyscy mieli przed oczyma obraz Tego, który prowadzi wiernych do Pana Boga. Poza tem od czasu do czasu trzeba coś parafjanom powiedzieć o życiu Papieża, jak teraz o Jego pobycie w Polsce, o Jego pracach misyjnych i t. d. Stąd wszystkie rocznice papieskie i kościelne każda parafja powinna obchodzić bardzo uroczyście, aby one pogłębiały miłość do Kościoła, a przez to uczyły uległości tym prawom, jakie Kościół z woli Zbawiciela głosi. Jeżeli uda się nam przywiązać wiernych do Kościoła i Jego widomej głowy, Stolicy św., to bądźmy pewni, że silniej będą oni trwali przy wierze swojej i niełatwo dadzą się oderwać od Skały Piotrowej. Wtedy też nie będą nam straszne żadne sekty, bo ścisła serdeczna łączność z Namiestnikiem Piotrowym umocni wszystkich w wierze. Jak każda droga prowadzi do Rzymu, tak niech i każda uroczystość Kościelna wiedzie nas do Pana Boga i Rzymu Piotrowego!

X. dr. Cz. Nowicki.

Kronika.

Czynności Biskupie.

J. E. Ksiądz Biskup Ordynarjusz dnia

- 23.XI. był na uroczystości chóru „Lutnia“ ku czci św. Cecylii. Tegoż dnia wziął udział w akademji ku czci św. Jozafata w Konwikcie Teologicznym ś. Jana Kantego.
- 27.XI. przewodniczył w Kurji zebraniu duchowieństwa w sprawach duszpasterskich.
- 29.XI. był na akademji setnej rocznicy powstania listopadowego w Sem. Duch.
- 30.XI. był w Katedrze na Mszy św. z okazji setnej rocznicy powstania listopadowego.
- 6.XII. odprawił Mszę św. i przemawiał w kościele ś. Mikołaja na Czwartku.
- 7.XII. odprawił Mszę św. i przemawiał w kościele S.S. Szarytek z racji stulecia Cudownego Medalika N.M.P. Niepokalanej.
- 8.XII. Celebrował uroczystą sumę w kościele Nawr. św. Pawła, był i przemawiał na zjeździe Związków Zawodowych na sali parafjalnej. Po południu tego dnia był obecny na akademji Marjańskiej Sodalicyj Lubelskich na sali Towarzystwa Muzycznego.
- 14.XII. był obecny na akademji pod hasłem Morza Polskiego, urządzonej przez korporację akademicką „Korabja“ na sali Katol. Uniwersytetu.

J. E. Ks. Biskup Sufragan powrócił 13 grudnia z Warszawy do Lublina.

Misje w Tyszowcach. Staraniem ks. prob. Jana Szymanka odbyły się w par. Tyszowce misje, prowadzone przez O.O. Redemptorystów z Mościsk, w osobach O. Wojciecha Styki, O. Franciszka Majgiera i O. Wiktora Waroux.

Rozpoczęły się misje 25 października nauką i spowiedzią dzieci. Dnia 26 października była Komunja św. dzieci i początek misji dla starszych, którzy uczęszczali z całym skupieniem i przejęciem się. Prawdy rozważane na misjach były z dziedziny moralnej i dogmatycznej, a poruszali je Ojcowie z całym mistrzostwem, pobudzając wiernych do większej miłości Boga i bliźniego, oraz do spowiadania się z grzechów.

W spowiedzi, obok Ojców i miejscowego proboszcza, służyło 6 księży zaproszonych. Wyspowiadało się 2000 dusz.

Komunja św. dla każdego stanu była osobno. Dnia 29 komunja jeneralna matek, dnia 30.X. komunja jeneralna mężczyzn, 31.X. młodzieńców, a 1 listopada komunja jeneralna panien.

Zakończenie misji nastąpiło 2 listopada. Towarzyszyły mu miłe i serdeczne uczucia, zwłaszcza podczas nauki pod starym krzyżem misyjnym z dnia 10 listopada 1916 roku. Błogosławień-

stwo Papieskie i Te Deum były ostatnimi ogniwami w tej zbożnej pracy dla dobra dusz.

W czasie misji trzy osoby prawosławne złożyły wyznanie wiary.

Z uroczystości sodalicyjnych. Dzień Matki Niepokalanej uroczystość był obchodzony przez sodalicje szkolne i pozaszkolne. W przeddzień uroczystości sodalisci spowiadali się, w samo zaś Święto przystąpili do Stołu Pańskiego. Nadto poza kościołem odbyły się akademje wśród których pierwsze miejsce zajmuje akademja w Towarzystwie Muzycznym.

Akademja w T. M. zorganizowana przez sodalicję Panów i Pań zgromadziła bardzo dużo publiczności z J. E. ks. Biskupem Marjanem Fulmanem na czele. Słowo wstępne z zapalem, po męsku, rzeczowo wygłosił p. inż. A. Kozłowski, referat p. A. Gutowska. Śpiew i muzykę wykonali uczniowie Seminarjów Nauczycielskich: męskiego i żeńskiego pod kierownictwem p. prof. M. Bobyka i p. prof. W. Wrońskiego, oraz p. T. Dąbrowski i p. Anita Romanowska przy akompanjamentie p. J. Kaczorka i p. Hanny Bryłowej.

Wreszcie trzeba zaznaczyć, że Akademja w Towarzystwie ukazała nieco Sodalicje w ich sile i liczebności, które przedstawiają się poważnie. Spodziewać się należy, że po uroczystościach marjańskich, szeregi Niepokalanej wzmocnią się i powiększą.

100-lecie cudownego medalika. Dnia 27 listopada 1930 r. upłynęło 100 lat od chwili objawienia się Matki Bożej nowicjuszcze w domu głównym S.S. Miłosierdzia w Paryżu, S. Katarzynie Labouré. Według akt tegoż Zgromadzenia Najświętsza ukazała się jakby na tle owalnego obrazu, na którym widniał napis: „O Marjo bez grzechu poczęta, módl się za nami, którzy się do Ciebie uciekamy“. Po chwili obraz się odwrócił i na odwrotnej stronie Siostra ujrzała literę „M“, nad którą był niewielki krzyżyk, a u spodu Serca Jezusa i Marji. Potem dał się słyszeć głos: „Postaraj się, by wybito medal według tego wzoru“. Rzeczywiście medal wybito, a jego niezwykłemu rozszerzaniu się towarzyszą niezliczone cudowne uzdrowienia i nawrócenia, z której to racji otrzymał nazwę „Cudownego“.

Setna rocznica „cudownego medalu“, uroczystość była obchodzona przez Siostry Miłosierdzia w Lublinie. Na „Sali Sierot“, po trzydniowym nabożeństwie w kaplicy, Dzieci Marji urządziły akademję ku czci Niepokalanej w Cudownym Medalu. W kościele Niepokalanego poczęcia N. M. Panny (p.p. Szarytek) w dniu 6, 7 i 8 grudnia odprawiono uroczyste triduum: msze święte od godziny 6-tej rano, suma i nieszpory z wystawieniem N. S. i kazaniem.

Uroczystość zakończono rozdaniem uczestnikom cudownego medalika. Zgromadzenie S. S. Miłosierdzia stara się o beatyfikację S. Katarzyny Labouré.

Z parafji Nawrócenia św. Pawła. Odpust Niepokalanej w parafji Nawr. św. Pawła, od paru lat, obchodzony jest z oktawą.

W samo święto o godzinie 11-ej Sumę celebrował Najprzewielebniejszy Ksiądz Biskup Ordynariusz, kazanie wygłosił ks. prof. Wł. Goral.

W dni oktawalne odprawiano Sumy o godz. 10-ej, nieszpory o 6-ej Kazania wygłosili: ks. dr. Z. Surdacki o umiarkowaniu, ks. dr. St. Cieślik o męstwie, ks. prob. Gintowt Dziewałowski o posłuszeństwie, ks. Al. Krasowski o łagodności i cierpliwości, ks. J. Jakubiak o szczodroblowości, ks. J. Bukowski o pokoju i radości, ks. A. Chlastawa o opanowaniu języka, ks. J. Żyszkiewicz o czystości, ks. mag. M. Słowikowski o pracy i cierpieniu ks. St. Mysakowski o radach ewangelicznych, ks. St. Krynicki o gorliwości i wytrwałości w służbie Bożej.

Podczas całej oktawy kapłani spowiadali rano i wieczorem, liczba spowiadających się była znaczna.

Adoracja kapłańska. Listopadowa adoracja kapłańska (21-XI) zgromadziła 25 kapłanów. Konferencję „o Świętych Obcowaniu,” wygłosił ks. Józef Wierzbicki, prof. Inst. Mis., błogosławieństwa Najświętszym udzielił ks. prał. Zenon Kwiek, rektor Sem. Duch. Następna adoracja odbędzie się 19 grudnia.

Stowarzyszenie kapłańskie Adoracji Przen. Sakramentu. Stowarzyszenie kapłańskie Adoracji Przenajświętszego Sakramentu, związane przez Błogosławionego O. Eymarda († 1868) Założyciela Zgromadzenia Przenajśw. Sakramentu, a potwierdzone przez Papieża Leona XIII i Piusa X ma za cel zbliżyć bardziej do Pana Jezusa w Przen. Sakramencie kapłanów, „Jego przyjaciół” — ożywić ich stosunek do tego Sakramentu najbardziej uświęconego, który jest początkiem, ogniskiem i celem kapłaństwa katolickiego.

Członkiem może zostać każdy kapłan lub kleryk wyższych święceń (w Stanach Zjednoczonych także kleryk minorzysta).

Obowiązki: 1) odbywać godzinę adoracji raz na tydzień przed Przen. Sakramentem (nie koniecznie klęczącą, chorzy i słabowici mogą i w domu); 2) odsyłać co pół roku wykaz odbytych adoracji do dyrektora diecezjalnego. Ma to na celu uchronić stowarzyszenie od zastoju i przypomnieć członkom ich powinność. 3) Raz w roku odprawić Mszę św. za zmarłych członków. 4) Abonować organ Stowarzyszenia, o ile w polskim języku wychodzi, lub o ile można, korzystać z innojęzycznego.

Przywileje: 1) odpust zupełny za każdą godzinę adoracji, nawet, jeżeli codziennie ją odbywa. 2) Odpust zupełny w dzień przystąpienia do stowarzyszenia i w niektóre święta wymienione na karcie przyjęcia. 3) Niezliczona ilość odpustów zwanych „della Stazione del Santissimo Sacramento” każdym razem, gdy się odwiedza Przen. Sakrament i odmówi 6 razy Ojczy nasz, Zdrowaś Marjo i Chwała Ojcu i t.d. Wszystkie te odpusty można ofiarować za dusze w czyściu. 4) Antycypować Matutinum i Laudes od g. 1. pop. 5). Poświęcać i wkładać szkaplerz św. Józefa, poświęcać z odpustami koronki Niepok. Poczęcia M. B., przyjmować członków do trzeciego zakonu nawet tam, gdzie są

klasztory Franciszkańskie. 6) Nadawać różańcom odpusty krzyżackie, t. j. 500 dni za każde Ojciec nasz i Zdrowaś Marja; wystarczy znak krzyża św. (Pius X. 29. maja 1907. 7) Msze św. za zmarłych członków wszystkie są uprzywilejowane. (Pius X. luty 1905). 8) Członkowie kapłani mogą w razie choroby, jeśli lekarz poświadczy, że trudno im przyjmować Komunię św. naczczo — przyjmować ją po spożyciu lekarstwa lub przyjęciu jakiego płynu dla posilenia się.

(Papież Pius XI dn. 29 marca 1926).

Stowarzyszenie powyższe dosyć prędko rozszerzyło się po całym świecie i liczy w swych szeregach około 100 tysięcy kapłanów.

W Polsce także istnieje w różnych diecezjach, ale na ogół słabo się rozwija. Wiele diecezji polskich nie ma dotąd własnego dyrektora diecezjalnego. Niema też obecnie osobnego drukowanego polskiego organu dla członków. Wprawdzie od kilku lat we Lwowie wychodzi miesięcznik „Głos Eucharystyczny“, ale jest on organem wspólnym dla kapłanów i świeckich katolików.

Życzyłoby należało, ażeby i w diecezji naszej Kapłani się skupili w Stowarzyszeniu Adoracji Przenajświętszego Sakramentu!

Dyrektorem krajowym Stow. A. P. S. jest ks. Mateusz Jez w Krakowie, ul św. Marka 10., u którego można się też zapisać.

Z Konwiktów X. X. Studentów. Dnia 23 listopada Koło Badań Naukowych nad Kościołem Wschodnim urządziło akademję ku czci św. Jozafata. Rozpoczęto uroczystość pieśnią o św. Jozafacie, a następnie ks. Kaz. Lenczewski w słowie wstępnem powitał Zebranych z J. E. Ks. Biskupem Marjanem Fulmanem na czele. Referat p. t. „Nauka o czyściu na Soborze Florenckim“ wygłosił stud. Uniw. ks. St. Kobyłecki. Poczem szereg pieśni cerkiewnych w języku starosłowiańskim wykonali klerycy z Instytutu Misyjnego. Przemawiając na zakończenie, J. E. Ks. Biskup wspomniał o pracy św. Jozafata i zaznaczył, że gorliwość kapłanów obrządku łacińskiego wiele może zrobić na polu unijnem.

Chór „Lutnia“. Istnieje od roku 1920. Założycielem i kierownikiem jest Ks. Kan. Wł. Mentzel, prof. śpiewu w Sem. Duch. Koło to uważane jest za chór kościelny katedralny, gdzie też śpiewa podczas sumy. By członkowie „Lutni“ ściślej byli złączeni i z większą ochotą garnęli się do organizacji, Zarząd chóru rokrocznie urządza wieczór ku czci św. Cecylji. W tym roku odbył się on 23 listopada w obecności J. E. ks. Biskupa Ordynariusza, kilku księży i członków „Lutni“.

Chór pod batutą ks. kan. Mentzla i akompanjamentem p. Wł. Szawaryna odśpiewał szereg pieśni o treści religijnej i świeckiej.

Z parafji Czwartek. O odpuście na Czwartku pisać warto i z tej racji, że był on wysiłkiem urzeczywistnienia tego, o czem nieraz mówiono w tej sprawie na konferencjach dekanalnych i diecezjalnych. Dzień 6 grudnia uprzedzono trzy-

dniowem nabożeństwem, na które się złożyły suma, nieszpory, kazania i spowiedź wiernych.

Kazania wygłoszono na następujące tematy:

O poznaniu wiary i dobroczynności na terenie parafji — ks. Julian Jakubiak, o wierze i dobroczynności — ks. Kaniowski, o wyznawaniu i obronie wiary — ks. St. Krynicki, o sprawach wiary w naszych parafjach — ks. Karol Konopka, o wierze żywej — ks. St. Mysakowski o wyznawaniu wiary przez Liturgję — ks. dr. Cz. Nowicki.

W sam dzień św. Mikołaja odprawiano Msze św. od godziny 6-ej rano. Po każdej Mszy było kazanie.

O godzinie 10-ej Mszę św. odprawił J.E. Ks. Biskup Ordynariusz, poczem do wiernych przemówił. Sumę w kościele celebrował ks. kan. F. Szeleźniak, na cmentarzu — ks. St. Krynicki, kazanie wygłosił ks. kan. Nowosielski. Na nieszporych o miłosierdziu chrześcijańskim mówił ks. prof. Goral. Podniosła procesja z *Te Deum laudamus* zakończyła uroczystości w kościele.

Żeby święto Patrona mocniej przemówiło do serc i umysłów wiernych dano tego dnia dwa przedstawienia: jedno po Sumie dla parafjan pozamiejscowych, drugie po nieszporych dla parafjan miejscowych. Nadto zaznaczyć należy, że po kazaniu nieszpornem ostatniego dnia ks. Proboszcz z ambony modlił się wspólnie z zebranymi na różne intencje.

Ze Stowarzyszenia Młodzieży Katedralnej. W dniu 7 grudnia S. M. P. katedralne obchodziło uroczystość poświęcenia otwarcia sceny w sali młodzieży przy ulicy Krakowskie-Przedmieście № 5. Aktu poświęcenia dokonał miejscowy proboszcz, ks. kan. Edward Jankowski.

Rekolekcje dla młodzieży w Opolu. Staraniem ks. Karola Maresia odbyły się czterodniowe rekolekcje dla młodzieży, prowadzone przez O.O. Reformatów z Kazimierza. Przeszło 1.000 młodzieży skorzystało z tej uczyt duchowej.

Z życia organistowskiego. Ukazał się trzeci numer „Kroniki Muzycznej”, dokładnie nas informujący o pracach, zabiegach, kłopotach i pragnieniach naszych najbliższych współpracowników — Organistów. Odczuwa się, czytając Kronikę, że Organiści chcą się doskonalić i doskonalać się, chcą dźwignąć pieśń religijną i narodową — i wznoszą ją w górę. Szukają jednocześnie warunków odpowiednich i pomocy ze strony swojej Zwierzchności. Poruszane są również w tem piśmie i „jura stolae,” które rzeczywiście w niektórych parafjach nie są oparte nawet na prawach ludzkich.

Statut Związku Chórów Kościelnych im. Grzegorza W. diecezji Lubelskiej. Związek Chórów Kościelnych otrzymał statut. Po zaznaczeniu czem jest Związek, paragraf drugi wyraża jego cel. „Celem Związku jest: 1) organizowanie i prowadzenie chórów kościelnych w myśl przepisów liturgicznych Stolicy Apostolskiej i postanowień miejscowego Bi-

skupa, 2) prowadzenie szkoły muzycznej i kursów praktycznych dla śpiewaków kościelnych, 3) urządzenie koncertów i konkursów publicznych dla chórów kościelnych, 4) krzewienie i uprawianie w społeczeństwie pieśni polskiej, szczególnie religijnej, 5) wydawanie i dostarczanie chóróm nut i książek z dziedziny muzyki i śpiewu, 6) pośredniczenie w nabywaniu instrumentów muzycznych.

W paragrafie 17, 18, 19, i 20 jest mowa o oddziałach parafjalnych: „W każdej parafji na prośbę przynajmniej dziesięciu osób chóru kościelnego, popartą przez miejscowego proboszcza, Zarząd Główny Związku otwiera oddział parafjalny Związku Chórów.

Oddział parafjalny stanowi chór kościelny i grono osób popierających swą pracą i ofiarnością cele Związku“.

Należy się spodziewać, że nowy statut Związku Chórów będzie bodźcem do nowych wysiłków i zdobyczy w dziedzinie muzyki i pieśni kościelnej.

Katolicki Związek Polek. Istniejący od lat 13 K. Z. P. każdego roku po sobie pozostawia pokaźny dorobek. Nie inaczej było i w roku pracy 1929/30. W roku tym członkinie Związku służyły współpracą w Akcji Katolickiej, Polskiej Macierzy Szkolnej, Towarzystwie Dobroczynności, Stow. Św. Wincentego à Paulo, Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej i innych ośrodkach katolicko-narodowej pracy. Nadto Zarząd organizował odczyty i rekolekcje dla członków i osób zpoza Związku, szerzył czytelnictwo i brał udział w nabożeństwach i manifestacjach religijnych.

Odczyty dla Inteligencji odbywały się we wtorki każdego tygodnia, dla członkiń, raz lub dwa razy na miesiąc, w niedzielę. Pierwsze i drugie cieszyły się powodzeniem i miały sporo słuchaczy: 60—85 osób. Referaty wtorkowe wygłosili następujący preleganci: ks. prof. Wł. Kornilowicz p. t. „Żyjmy dla Boga“ i o „Obrządku w czasie wielkiego postu“; X. dr. Czesław Nowicki dwa odczyty o „Sumieniu“ i jeden o „Honorze“, ks. prof. dr. Jan Dąbrowski o „Życiu i obowiązku rodziny katolickiej“ i o „Papiestwie“, ks. prof. Wł. Goral o wychowaniu na tle encykliki Piusa XI o „Chrześcijańskim wychowaniu młodzieży“; ks. prof. dr. Michał Niechaj o „Działalności naukowej i społecznej kijowskiego arcybiskupa Mohiły i o „Kościele Wschodnim“, ks. kan. L. Chwiecko o „Obrządku Kościoła Wschodniego“, ks. prof. dr. J. Wiślicki o „Konkordacie“, ks. prof. dr. Insadowski o „rozwodach i ślubach bolszewickich“, ks. Morawski T. J. mówił na temat „Głęboka wiara jest cechą ludzi nauki“ i ks. Markiewicz T. J. o „Misjach“.

Rekolekcje w roku sprawozdawczym, prowadzone przez O. Viatora Kapucyna, zgromadziły 250 osób.

Oprócz słowa żywego Związek posługiwał się bogatą swą biblioteką (2.450 tomów), wypożyczając książki i czasopisma przedewszystkiem młodzieży szkolnej.

Przewodniczącą K. Z. P. jest p. D-rwa J. Modrzewska, wiceprzewodniczącą p. D-rwa Tymińska, Patronem zaś ks. dr. kan.

Fl. Krasuski. Związek, jako organizacja katolicka i starająca się w pracy, cieszy się poparciem Najprzew. Ks. Bpa Marjana Fulmana.

Setna rocznica powstania listopadowego. Uroczyscie była obchodzona setna rocznica powstania listopadowego. W kościołach odprawiano uroczyste nabożeństwa, poza murami świątyni odbyły się pochody, akademje i odczyty.

W Lublinie. W Katedrze odprawił śpiewaną Mszę św. ks. prał. Ludwik Kwiek w obecności Najprzew. Ks. Biskupa Ordynariusza, p. Wojew. Świdzińskiego, przedstawicieli duchowieństwa, wojskowości, sądownictwa i organizacji społecznych. Tegoż dnia popołudniu w różnych punktach miasta odbyły się akademje, przeważnie zorganizowane przez Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej (S.M.P.)

W Seminarjum Duchownem rocznicę powstania obchodzono 29 listopada uroczystą akademję, na którą się złożyły śpiewy, deklamacje, piękne słowo wstępne H. Strąkowskiego i referat „Powstanie listopadowe w Lubelskiem“ Józefa Karaudy. Zorganizowaniem wieczoru zajęli się alumni Koła Historycznego.

Na prowincji. W kościołach odprawiono nabożeństwo. Poza kościołami składano hołd bohaterom 1830 rok przez akademje, w większości wypadków urządzone przez Stow. Mł. Polskiej.

Z ruchu emigracyjnego.

Polscy emigranci mogą emigrować tylko przez Polskie porty. Ukazał się z dnia 29 listopada 1930 r. dekret Pana Prezydenta Rzeczypospolitej o tem, że emigranci do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej i Kanady będą mogli wyjeżdżać z portów polskich na Bałtyk jedynie okrętami bezpośredniej komunikacji.

Emigracja kobiet do Francji. Dowiadujemy się z Syndykatu Emigracyjnego, iż wobec utworzenia instytucyj opiekuńczych dla kobiet w Departamencie Marne i Cote d'Or polskie władze emigracyjne zgodziły się na wyjazd polskich robotnic do tych departamentów.

Nadmienia się, że informowanie, oraz rekrutację robotników do Francji przeprowadzają jedynie Państwowe Urzędy Pośrednictwa Pracy.

Palenie papierosów w miejscach publicznych. Przed wojną wyjątkowo tylko można było spotkać w miejscach publicznych księdza z papierosem w ustach. Dziś niestety zjawisko to jest prawie powszechne, bynajmniej nie przysparzające kapłanom, którzy palą publicznie papierosy, dobrej opinji w oczach mas. Wielu kapłanów nie uświadamia sobie widocznie niewłaściwości takiego postępowania i nie domyśla się widać, jakie przyczyny padają pod ich adresem z ust często głodnego i bezrobotnego robotnika. Nie da się zaprzeczyć, że palenie jest bądź co bądź pewną słabością charakteru i defektem, z którym nie powinniśmy się publicznie obnosić, my, co mamy być „solą ziemi“ i nauczy-

cielami maluczkich nie tylko słowami, ale i przykładem. Piszący te słowa był świadkiem wielu bolesnych scen, a między innymi, jak do palącego księdza na stacji kolejowej podszedł oberwany wyrostek i poprosił go o ogień do papierosa. Przyznam się, iż nie chciałbym być w sytuacji tego księdza. Rozumiem, iż nabytego często już w młodocianych, bezkrytycznych latach nałogu nie łatwo się pozbyć i nigdy o żadnym palaczu nie odważyłbym się wydać ujemnej opinii, ale czyż nie można w miejscach zamkniętych zaspakajać tego nałogu? Kto czyni to publicznie, manifestuje się ze swą słabostką, a następnie pokazuje, że nie ma smaku i nie rozumie niewłaściwości swego postępowania, co jest już poważniejszym defektem. W niektórych okręgach wojskowych zakaz palenia publicznie, odnoszący się dawniej tylko do szeregowców, rozciągnięto i do oficerów, uznając taką praktykę za niewłaściwą dla munduru wojskowego, a czyż nie bardziej niewłaściwą jest ona dla sukni kapłańskiej? Pomyślmy o tem, a zło, połączone ze zgorzeniem maluczkich, może się da powstrzymać.

Kr.

Z konferencji dekanalnych. Zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego i Statutów Synodu Diecezjalnego odbywały się po dekanatach konferencje kapłańskie. Wprawdzie niejednakowa liczba była we wszystkich, ale wszędzie się odbyły. Ponieważ konferencje dekanalne są odbiciem tej szarej, żmudnej, codziennej pracy u podstaw i wśród wiernych, warto więc zestawić zagadnienia na nich poruszane. Zaznaczyć tylko należy, że obraz nie będzie całkowity, gdyż nie o wszystkich sprawach tam omawianych, pisać się będzie.

Dekanat Lubelski. Jedna konferencja w dniu 12 maja. Głównym tematem była Akcja Katolicka, referowana przez dziekana z Lubartowa, ks. Józefa Dąbrowskiego. W dyskusji pogłębiano temat i podkreślano konieczność ujednostajnienia poglądu na dzisiejszy stan społeczny i polityczny.

Dekanat Bełżycki. Cztery konferencje: 25.I, 13.VI, 18.IX i 27.XI. Na konferencjach omawiano Akcję Katolicką, nastroje polityczne i kazania odpustowe. Obok referatów, odczytywano ważniejsze artykuły z czasopism katolickich.

Dekanat Biłgorajski. Trzy konferencje: 6.V, 26.VIII i 10.XII. Na konferencjach mówiono o sprawach misyjnych, przeciwalkoholowych, Akcji Katolickiej, o środkach skutecznie budzących gorliwość i pobożność w duszach wiernych.

Dekanat Bychawski. Dwie konferencje: 20.II i 18.VIII. Na drugiej konferencji ks. prob. Wiktor Możejko miał odczyt p. t. „Wpływ prawa kanonicznego na życie kapłana“. Nadto zwrócono uwagę na ujednostajnienie nabożeństw w dekanacie i ruchy sekciarskie, przygotowano kongres dekanalny tercjarski, który się odbył w dniach 8 i 9 października.

Dekanat Chełmski. Cztery konferencje: 20.II, 24.IV, 4.IX i 6.XI. Na konferencjach omawiano biblioteki parafjalne,

sekciarstwo, duszpasterstwo w szkole, sprawy różańcowe, misje i rekolekcje w parafjach zagrożonych, przedszkole, miłosierdzie chrześcijańskie, prace Polskiej Macierzy Szkolnej. Referat wygłosił ks. mag. Wł. Chróścik o duszpasterstwie w szkole, a ks. Ant. Nowak prowadził lekcję praktyczną.

Dekanat Janowski. Dwie konferencje: 5.V i 4.VIII. Na konferencjach poruszano sprawy Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej, Towarzystwa Miłosierdzia Chrześcijańskiego i poprawnego prowadzenia Aktów Stanu Cywilnego. Referat o Akcji Charytatywnej wygłosił ks. prob Gosek.

Dekanat Kurowski. Trzy konferencje: 28.II, 16.VI i 29.IX. Przedmiotem obrad było Towarzystwo Miłosierdzia Chrześcijańskiego, prześladowani za wiarę w Rosji, rekolekcje parafjalne, pielgrzymka na Kongres Eucharystyczny do Poznania, dobrze zorganizowanie odpustów, sprawy szkolne, a zwłaszcza żeby bywać na popisach szkolnych i odwiedzać poszczególne szkoły, przynajmniej raz na miesiąc. Poruszono również sprawę zorganizowania dekanalnego koła adoratorów Przenajświętszego Sakramentu. Z księży obcych na konferencjach był ks. kan. Józef Cieśliski.

Dekanat Lubartowski. Dwie konferencje: 3.II i 29.IX. Między innymi omawiano sprawy różańcowe, Akcji Katolickiej i misyjne. Z księży obcych był ks. dr. Jan Dąbrowski, prof. Sem. Duch. Konferencję 29.IX zaszczylił swą obecnością J. E. Ks. Biskup Marjan Fulman.

Dekanat Łęczyński. Dwie konferencje: 23.I i 10.VI. Omawiano organizowanie T. M. Ch., zakładanie bibliotek parafjalnych, szerzenie pism religijnych i śpiewu religijnego w języku polskim.

Dekanat Piasecki. Cztery konferencje: 6.II, 17.VI, 27.IX i 20.XI. Na konferencjach poruszano wiele spraw z życia duszpasterskiego i religijnego. Referaty wygłosili: ks. kan. Józef Cieśliski o Akcji Katolickiej w praktycznym zastosowaniu, ks. Fl. Gańsiorowski o „Udziale duchowieństwa w pracy społecznej”, ks. prob. Kopeć o „Prywatnem wystawianiu N. S.”, ks. prob. Zygmunt o „Wykorzystaniu odpustów dla pogłębienia życia religijnego i ożywienia ducha katolickiego wśród wiernych”. Nadto mówiono o ujednostajnieniu nabożeństw w dekanacie i T. M. Ch.

Dekanat Puławski. Trzy konferencje: 26.II, 30.VI i 22.IX. Na konferencjach omawiano poziom kaznodziejski, współpracę i współżycie w dekanacie. Zaprojektowano również wspólną adorację dla różańcowych. Referaty wygłosili: ks. prob. Markl o „Sodalitji N. Serca Jezusowego w Jugosławji”, ks. wik. Peret o „celach i sposobach prowadzenia Kół Ż. R.”. Lekcję praktyczną miał ks. prob. Cz. Zmysłowski, a O. Gwardjan z Kazimierza poprowadził zebranie tercjarskie. Konferencja prosi o specjalnego wizytatora religji.

Dekanat Tomaszowski. Odprawił konferencję 30.IX. Na konferencji był J. E. ks. Bp. Ordynariusz. Protokołu do Kurji jeszcze nie nadesłano.

Dekanat Tarnogrodzki. Trzy konferencje: 6.V, 11.VIII i 4.XI. Na konferencjach odczytywano Statuty Diecezjalne. Omawiano możliwość i warunki biblioteki dekanalnej, zakładanie S. M. P. dla młodszych. Referat wygłoszono o „Poglądowości w nauczaniu religji“, Nadto zwrócono uwagę na poprawne prowadzenie Aktów Stanu Cywilnego“.

Dekanat Turobiński. Trzy konferencje: 13.II, 5.VI i 11.IX. Konferencje dekanatu turobińskiego dużo uwagi poświęcają sekciarstwu i sprawom z niem związanym. Projektowano założenie Towarzystwo Matek Chrześcijańskich. Referaty wygłosili O. Działkowski z Radecznicy o „Prowadzeniu Tercjarstwa w parafji“, ks. prob. Gładysz „o Pracy kapłana w parafji nad kobietami—matkami“.

Dekanat Zaklikowski. Dwie konferencje: 6.III i 12.V. Na konferencjach obok spraw duszpasterskich, mówiono o szkolnictwie. Referat „o Akcji Katolickiej w parafji“ wygłosił ks. E. Gajewski.

Dekanat Zamojski. Dwie konferencje: 7.I i 6.III. Między innymi sprawami poruszono hodurostwo i Akta Stanu Cywilnego. Referaty mieli: ks. kan. L. Chróścicki p. t. „Onanizm małżeński a konfesjonał“, ks. kan. Wójcikowski o „Miłosierdziu Chrześcijańskim“.

W niniejszym wykazie niema wzmianki o dekanatach Hrubieszowskim, Krańickim, Krasnystawskim, Opolskim, Szczerzeskim i Tyszowieckim, gdyż protokółów konferencyj z tych dekanatów w zbiorze protokółów za rok 1930 nie spotkałem.

Uwagi. 1. Zdaje się, że należałoby na przyszłość w protokółach konferencyj dekanalnych umieszczać ważniejsze wypadki i prace dokonane na terenach poszczególnych parafij, gdyż bez tego pogład na stan duszpasterski i życie religijne w naszej diecezji jest niemożliwy.

2. Należałoby więcej troszczyć się o formę i styl protokółów. Nadto w formie konkretnej i dokonanej winno się pisać co uchwalono, co powiedziano, co zaprojektowano i t. d. Niektóre bowiem protokoły mają formę porządku dziennego, t. j. zaznaczono tylko o czem mówiono, ale o rezultacie nic.

3. Potrzebaby dążyć do tego, ażeby urząd sekretarza konferencyj był stały, przynajmniej przez jeden rok, a w ten sposób protokoły byłyby może staranniej i wierniej prowadzone.

X. W. G.

BIBLIOGRAFJA.

„**Wiadomości Katolickie**“. Dwutygodnik poświęcony ideom i sprawom katolickim. Ukazuje się w Krakowie, Pędzichów—Boczna 5. Czasopismo dużo podaje aktualnych wiadomości z życia katolickiego i prac dokonanych. Nadto pogłębia światopogład katolicki.

„Prąd“. Miesięcznik Związku Polskiej Inteligencji Katolickiej Odrodzenie — Lublin — Uniwersytet.

Pismo drukuje rozprawy na różne tematy, pisane w oświeceniu katolickim. Umieszcza sylwetki działaczy religijnych i chrześcijańsko-społecznych, podaje dużo wiadomości z kraju i ze świata. Jest to naprawdę przewodnik dla inteligencji i dla Duszpasterzy bardzo praktyczny.

„Ateneum Kapłańskie“. Miesięcznik poświęcony naukom teologicznym, Pismu św., prawu Kanonicznemu, Historji, naukom społecznym, Filozofji, Pedagogice i Sztuce Chrześcijańskiej.

Włocławek: Seminarjum Duchowne.

„Przegląd Powszechny“. — Cenny miesięcznik poświęcony sprawom religijnym, kulturalnym i społecznym.

Kraków, ul. Kopernika 26.

„Misje Katolickie“. — Miesięcznik bogato ilustrowany, poświęcony sprawom szerzenia się wiary katolickiej w świecie.

Kraków, ul. Kopernika, 26.

„Gazeta Kościelna“. — Tygodnik poświęcony sprawom kościelnym i duszpasterskim.

Lwów, ul. Ormiańska 13.

„Przewodnik Katolicki“. „Przewodnik Katolicki“ po 36 latach istnienia wchodzi w nowy okres życia. Wielkim nakładem kosztów sprowadzono nowe maszyny drukarskie najnowszego typu, aby usunąć dotychczasowe niedomagania graficzne. Usunięto dotychczasowy wadliwy układ stronic, który niejednokrotnie był powodem niepopierania „Przewodnika“. Obecnie każdy numer jest spięty i obcięty.

Wobec powyższych zmian „Przewodnik Katolicki“, który i tak był prawą ręką duszpasterza, przewodnikiem nie tylko w dziedzinie religijnej, ale społecznej i gospodarczej, zdobędzie jeszcze więcej zwolenników i tem serdeczniej polecany będzie przez Wielebnych Xięży Proboszczów.

Adres Administracji: Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22.

„Przegląd Teologiczny“. Od 11 lat we Lwowie wychodzi kwartalnik naukowy p. n. „Przegląd Teologiczny“. Jest to jedno z niewielu pism teologiczno-naukowych, ratujących honor naszych zainteresowań teologicznych i pouczających nas, co dzieje się w królestwie najwyższej mądrości — Teologii.

Od roku przyszłego Redakcja „Przeglądu Teologicznego“ dokładać będzie wszelkich starań, by pismu zapewnić jeszcze wyższy poziom i by zeń uczynić niejako „archiwum badań polskich“. Jednocześnie starać się będzie, by pismo było znane na terenie międzynarodowym i dlatego postanowiła w roku 1931 umieszczać także rozprawy i recenzje w językach obcych (t. j. w języku łacińskim, francuskim, angielskim, niemieckim i włoskim), a artykuły pisane po polsku dokładnie streszczać w jednym z podanych języków.

Biorąc pod uwagę, że niema Teologii bez oddania się Teologii, każdy polski teolog, każdy kapłan, powinien sobie popieranie pisma o celach wyżej wymienionych uważać za ścisły obowiązek honoru.

Adres Redakcji i Administracji: Lwów, ul. Ormiańska 13.

O. Jacek Woroniecki „**Doniosłość wychowawcza liturgji Eucharystycznej**“. Kraków 1930. Nakładem czasopisma liturgicznego „Mysterium Christi“.

O. Jacek w krótkiej tej broszurze (23 str.) wykazuje, jak wielką doniosłość wychowawczą ma liturgia Mszalna, i nawołuje, aby znajomość tej liturgji coraz bardziej pogłębiać i przyzwyczajając wiernych, a zwłaszcza młodzież szkolną do brania w niej czynnego udziału. Broszurka ta ze względu na swoją treść i autora powinna się znaleźć w rękach każdego kapłana. Można ją dostać w miejscowej księgarni św. Wojciecha.

X. dr. Cz. N.

Ks. dr. J. Walter. „**Kapłan katolicki**“. Przetłumaczył ks. Biskup P. Kubicki. Sandomierz 1930 r. Część pierwsza str. 364, część druga str. 596. Skład Główny w Domu Sióstr N.M.P. Miłosierdzia w Radomiu.

Dzieło omawia życie kapłańskie wewnętrzne i zewnętrzne. Autor dawny seminaryjski ojciec duchowny w Innsbrucku, a następnie proboszcz w Innichen w Tyrolu. Tłumacz nie tylko dobrze przełożył dzieło z niemieckiego, ale znacznie je powiększył swymi dopisami, dotyczącymi życia Kościoła w Polsce, przeważnie zaczerpniętymi z encyklik papieskich i ostatnich synodów polskich.

Autor życie kapłańskie dobrze rozumie, dlatego oparł je na wzorach samego Boskiego Pasterze dusz Jezusa Chrystusa, ale jednocześnie tyle pięknych rzeczy opowiedział z przeżyć wybitnych biskupów i kapłanów katolickich, zwłaszcza niemieckich, że czyta się całe dzieło z dużym zainteresowaniem nawet o rzeczach dobrze znanych, a przede wszystkim z wielkim zbudowaniem. Te pożyteczne dopisy, które poczynił Tłumacz, byłyby może lepiej umieszczone, gdyby się znajdowały w końcowym do książki dodatku, bo wtenczas zyskałyby na przejrzystości dla czytelnika.

Dzieło to stanowić będzie bardzo budującą lekturę dla naszego duchowieństwa, które bardzo potrzebuje podniety do podniesienia swego wewnętrznego życia duchownego i zapalenia do akcji kapłańskiej intensywniejszej, zastosowanej do wymagań nowoczesnych.

Najdost. Biskupowi Sufraganowi Sandomierskiemu, jako doskonałemu Tłumaczowi, należy się wdzięczność i uznanie za wykonaną w poczuciu gorliwości apostołskiej pracę.

Spis Rzeczy Rocznika XII.

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

	Str.
List Piusa XI do Kardynała Segura y Sanez, Prymasa Hiszpanji, o Akcji Katolickiej	1
Encyklika „Mens Nostra“ o coraz usilniejszym korzystaniu z ćwiczeń duchownych	33
Instrukcja Świętej Kongregacji Sakramentów o administrowaniu i przechowywaniu Najśw. Sakramentu	45
List Ojca Świętego Piusa XI do JEm. Kardynała Bazylego Pompili w sprawie prześladowań religijnych w Rosji	55
Encyklika jubileuszowa „Quinquagesimo ante anno“	65
Encyklika Jego Świątobliwości Piusa XI z Boskiej Opatrzności Papieża o chrześcijańskim wychowaniu młodzieży	97
Encyklika o „Św. Augustynie“, Biskupie Hippony, Doktorze Kościoła w Tysiącpiątsetletnią Rocznicę Jego Śmierci	137
Motu proprio Piusa XI ustanawiające autonomiczną Komisję dla Rosji, dotąd podległą Kongregacji dla Kościoła Wschodniego	177
Breve Apostolskie na Kongres Eucharystyczny w Kartaginie	178
Św. Kongregacja dla Seminarjów i Uniwersytetów w sprawie podniesienia w seminarjach katechetyki i nauk dotyczących Kościoła Wschodniego	179
Dekret św. Kongregacji dla Kościoła Wschodniego o duchownych wschodnich zbierających, lub wyjednujących jałmużnę i stypendja mszalne poza krajami i diecezjami wschodniemi.	182
Instrukcja Komisji Papieskiej dla Rosji w sprawie Rosjan wracających do Kościoła Katolickiego	184
Instrukcja Św. Kongregacji Soboru do Ordynarjuszów diecezjalnych o skutecznem zwalczaniu nieskromnej mody kobiet	186
Stolica Święta o stosunku między Akcją Katolicką i organizacjami religijnymi	189
Breve Apostolskie na Pierwszy Krajowy Kongres Eucharystyczny w Poznaniu	221
Podziękowanie za Świętopietrze	253
Modlitwa za Rosję	253
Komisja Papieska dla Rosji	254
Dekret Św. Penitencjarji Apostolskiej (Dział Odpustowy) o odpustach zupełnych „toties quoties“	255

	Str.
Pismo Apostolskie o odpustach, udzielonych nauczającym lub uczącym się katechizmu	255
Pontificia Commissio ad Codicis canones authentice interpretandos. Responsa ad proposita dubia	256
Instrukcja Św. Kongregacji Sakramentów o kompetencji sędziego w sprawach małżeńskich z powodu tymczasowego zamieszkania — quasi domicilii	257
Wezwanie do „Dnia Misyjnego“	260
List Ojca św. do Episkopatu Polskiego	285
Papieskie Dzieło Św. Piotra Apostoła dla Kleru Rodzimego	317

KURJA BISKUPIA.

Odezwy i Rozporządzenia J. E. Ks. Biskupa Lubelskiego.

Sprawozdanie Kasowe Sem. Duch. i G. B. za 1929 r.	6
Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Lublinie	6
Zmiany wśród duchowieństwa 7, 193, 230, 264, 288	288
Katechizm dla dziatwy archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej	59
Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej	59
Czapki mundurowe w kościele	59
Towarzystwo Opieki nad ociemniałymi	60
Towarzystwo miłosierdzia chrześcijańskiego im. ś. Wincentego	60
Nabożeństwo ekspijacyjne za Rosję	61
Przedłużenie jubileuszu	62
Prawa państwowe Seminarjum Duchownego w Lublinie	62
List Pasterski do Duchowieństwa i Ludu Wiernego o Miłosierdziu Chrześcijańskim	77
Rekolekcje	81
Diecezjalne zebranie duchowieństwa	128
Uroczystość Trzeciego Maja	128
Kongres Eucharystyczny międzynarodowy w Kartaginie	129
Marszruta Wizytacji Kanonicznej J. E. Ks. Bpa Marjana Fulmana	162
Marszruta Wizytacji Kanonicznej w r. 1930 J. E. Ks. Adolfa Jełowickiego Biskupa Sufragana Lubelskiego	163
Rekolekcje dla duchowieństwa	163
Kongres Eucharystyczny w Poznaniu	190
Rekolekcje dla Kapłanów we Lwowie i Dziedzicach	191
Ankieta badań radjoczynności źródeł w Polsce	191
Robienie długów kościelnych	222
Jubileusz Augustjański	223
Nauczanie religji w szkołach powszechnych	224

	Str.
Odezwa Episkopatu Polski w sprawie antyreligijnych wystąpień na zjeździe Związku Nauczycieli Szkół Powszecznych w Krakowie w lipcu 1930 roku	226
Adres hołdowniczy Episkopatu Polskiego do Ojca Świętego Piusa XI z okazji Konferencji i Pierwszego Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Poznaniu	228
W sprawie walki z handlem kobietami i dziećmi	229
Wybory do Sejmu i Senatu	262
Uroczystość św. Stanisława	263
Święto umarłych	264
Flota Narodowa	287
Zwolnienie od postu w uroczystość św. Szczepana.	319
Poznański Instytut Akcji Katolickiej	319
Kwesta na szkolnictwo polskie za granicą	320

BUDOWA GIMNAZJUM BISKUPIEGO.

Uwagi dotyczące budowy Gimnazjum Biskupiego i wykaz ofiar	7, 81, 129, 164, 265
---	----------------------

SPRAWY SODALICYJNE.

Komunikat w sprawie Zjazdu delegatów i księży moderatorów w Warszawie	320
---	-----

SEKRETARJAT AKCJI KATOLICKIEJ.

Bractwa Różańcowe, Unje (Stowarzyszenia Żywego Różańca i kółka Różańcowe	9
Wykaz kanonicznie erygowanych Bractw Różańcowych w Diecezji Lubelskiej	82
Statut Konstytucyjny Akcji Katolickiej w Polsce	231
Z referatu Różańcowego	234
Z Towarzystwa Miłosierdzia Chrześcijańskiego im. św. Wincentego á Paulo w Lublinie	288
Erekcja Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej w Poznaniu	321
Regulamin Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej	322
Orędzie J. E. Ks. Kardynała Prymasa w sprawie Akcji Katolickiej	324

ROZPORZĄDZENIA PAŃSTWOWE.

W sprawie opodatkowania duchowieństwa rzym.-kat. na rzecz związków komunalnych	11
Służba Kościelna a Kasy Chorych	165

	Str.
Zaliczenie księżom prefektom lat poprzedniej służby nauczycielskiej	194
Nauka religji w średnich szkołach ogrodniczych	195
Składanie przysięgi służbowej przez nauczycieli duchownych	195
Podatek od bezżennych a duchowieństwo	195

ARTYKUŁY.

Dziwny i straszny przejaw	13
Tydzień Propagandy Trzeźwości (1—8.II 1930 r.)	14
Kilka uwag z życia Kapłańskiego	84
Zjazd Diecezjalny	166
Wizytacja Kanoniczna J. E. Ks. Biskupa Sufragana w 1930 r.	297
Apostolstwo Chorych	300
Rekolekcje	198
Niespłacony dług	235
Sodaliczka Marjańska w szkole	236
O łączność wśród duchowieństwa parafjalnego	267
Dzień Zaduszny	270
O szerszą i energiczniejszą działalność Kół Towarzystwa Miłosierdzia Chrześcijańskiego	289
Ks. Wł. Goral — Od Redakcji	12
" " " — Z okazji wyborów do Sejmu i Senatu	265
Ks. St. Kamieński — Polska Narodowa Pielgrzymka do Rzymu 26.IX—12.X 1929 r. na Jubileusz 50-lecia kapłaństwa Ojca Świętego Piusa XI	15
" " " — Akta Stanu Cywilnego	303
Ks. Jan Dąbrowski — Sprawy misyjne 63, 131, 168, 200,	290
Ks. Józef Kruszyński — Wydziały Kościelne przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim	196
" " " — Uniwersytet Lubelski	294
X. Kaz. Siedlecki — O powołania do Stanu Duchow- nego	201
Ks. prof. dr. Lucjan Górniecki — Epikleza	204
Ks. Józef Bok T. J. — Przedszkole Akcji Katolickiej	292
Jan Bielecki — Duchowieństwo a spółdzielczość	271
X. E. Gajewski — W sprawie pamiątkowych tablic w Kościołach naszych	327
X. dr. Cz. Nowicki — Miłość Kościoła	328

ORGANARJA.

Rekolekcje i kursy muzyczne	194
W sprawie kursu muzycznego	194

NEKROLOGJA.

	Str.
Ś. p. ks. Władysław Jan Frankowski	85
Ś. p. ks. Jan Stryjecki	132
Ś. p. Wojciech Telatycki	170

KRONIKA.

Kronika—opis przejawów życia religijnego na terenie diecezji —
znajduje się w każdym numerze „Wiadomości“.

Dla ułatwienia podajemy ważniejsze zdarzenia z życia niektórych
parafij.

Czynności Biskupie (we wszystkich numerach).

Wystawa misyjna	29
Ogólne zebranie Księży Prefektów	30
Wiec matek w sprawie wychowania religijnego młodzieży	88
Szkoła Muzyczna im. Fryderyka Chopina	88
Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia Św. Wincentego à Paulo w Lublinie za rok 1929	91
Godzina Święta	134
Ogólnopolski Zjazd Delegatów X.X. Prefektów w Lublinie	174
XI. Zjazd Sodalicyj Marjańskich Akademiczek	174
Kurs i Złot Różańcowy w Chełmie	175
Kurs Różańcowy w Janowie Lubelskim	209
Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Wiedzy Chrześcijańskiej	210
X. Sprawozdanie Związku sodalicyj marj. uczniów szkół średnich w Polsce	211
Nominacja Ks. Józefa Cieślckiego	213
Dziesięciolecie Związku S.M.P. diecezji lubelskiej	213
Pierwszy Krajowy Kongres Eucharystyczny w Poznaniu	215
Instytut Misyjny w Lublinie	241
Pielgrzymki do Częstochowy	242
Kurs harcerski dla Księży i Kleryków	244
IX Tydzień Społeczny „Odrodzenia“ 20-26 sierpnia 1930 r.	244
Zgromadzenie Sióstr Służebniczek N.M.P. w diecezji lubelskiej	247
Konwikt teologiczny w Lublinie	248
Poświęcenie i budowa kościołów na Bronowicach i w Staroście	249
Konsekracja kościoła w Garbowie	249
Miesięcznik przeciwsekciarski	272
Konsekracja kościoła w Brzeźnicy Bychawskiej	273
Misje w Krasnymstawie i Turobinie	275
Poświęcenie plebanji w Godziszowie	276

	Str.
Inauguracja roku pracy Kat. Młodzieży „Odrodzenie” w Lublinie	307
Dekanalny Kongres Tercjarski w Bychawie	308
Setna rocznica powstania listopadowego	336
100-lecie cudownego medalika	331
Misje w Tyszowcach	330
Stowarzyszenie Adoratorów N. S.	332
Katolicki Związek Polek	335
Z konferencji dekanalnych	337

BIBLIOGRAFJA.

Przegląd Czasopism	94
Prof. Dr. Leopold Kopler — Kościół a Polityka	94
X. prof. Teodor Czaputa — Wielki Tydzień w Kościele	94
Jakób Stefan Cezak — Geografia Gospodarcza	94
X. Dr. Franciszek Grivec — Ś.Ś. Cyryl i Metody— Apostołowie Słowian	95
Wydawnictwa T-wa Wiedzy Chrześcijańskiej	217, 251, 312
X. Kowalewski T. — Obszerniejsza Historia św. Sta- rego Testamentu	217
„ „ „ — Obszerniejsza Historia św. No- wego Testamentu	218
„ „ „ — Liturgika	218
„ „ „ — Nauka Wiary i Moralności	218
X. Michał Klepacz — Duchowieństwo wobec nowo- czesnych prądów w szkole polskiej	251, 282
X. Dr. Kazimierz Wais—Bóg, Jego Istnienie i Istota	251, 315
X. Dr. Zygmunt Bielawski—Rok Kościelny w ży- ciu chrześcijanina	251, 282
X. Leopold Klementowski — Bóg jest Miłością	251, 281
X. Dr. Stefan Abt, — Wypisy do Dziejów Kościoła Powszechnego	251, 282
X. Dr. Antoni Szymański — Ograniczenie urodzin i karalność przerywania ciąży	281
X. Bp. Paweł Kubicki — Społeczna działalność Ko- ścioła w Polsce i Martyrologjum rzymsko katolickiego duchowieństwa oraz wiernych pod zaborami pruskim i rosyjskim	283
Św. Stanisław Kostka z Nieba do Młodzieży Polskiej na Ziemi	312
Roczniki Katolickie	312
X. Dr. Ferdynand Ehrenborg T. J. — Ku szczytom kapłaństwa Chrystusowego	313
Pastorologia Biskupa A. J. Nowowiejskiego	313
Dr. Mieczysław Skrudlik — Królowa Korony Polskiej	314
O. Jacek Woronieck—„Doniosłość wychowawcza li- turgii Eucharystycznej”	341
Ks. dr. J. Walter — „Kapłan katolicki”	341

„LITURGJA“

SKŁAD PRZYBORÓW KOŚCIELNYCH, OBRAZÓW I DEWOCJONALJI

Lwów, ul. Kopernika 9, telef. 47-55.

POLECA W WIELKIM WYBORZE:

Monstrancje, Kielichy, Puszki, Lichtarze i Pajaki,
Ornaty, Kapy, Baldachimy, Chorągwie i Sztandary,
Brokaty, Adamaszki, Galony, i Frendzle.

Figury, Feretrony, Obrazy, Stacje Drogi Krzyżowej
Mszały i Brewjarze.

Książeczki do modlenia, Obrazki, Medaliki, Różańce,
Własna szwalnia i hafciarnia, Naprawa szat i aparatów

Ceny umiarkowane. Cenniki ilustrowane na żądanie. Ulgi w spłatach.

Fabryka światec W. G O S E K

w LUBLINIE, ulica Królewska Nr. 4. Telefon 13-50.

Konto czekowe w P. K. O. Nr. 66-701.

Poleca w dużym wyborze świece kościelne: woskowe, stearynowe, sprężynowe, nadstawkowe i gromnice gładkie i ozdobne we wszystkich wymiarach i gatunkach. Paschały i trianguły. Kadzidla różnych gatunków, oliwę, lampki, ampułki, kropidla, knotki i t. p.

Wymiana odpadków świec lub wosku, względnie przelanie na nowe świece skuteczniamy na bardzo przystępnych warunkach.

Cenniki wysyłamy na żądanie.

Ceny umiarkowane.

T R E Ś Ć:

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ. — Papieskie Dzieło Św. Piotra Apostoła dla Kleru Rodzimego.

Z KURJI BISKUPIEJ. — Zwolnienie od Postu w uroczystość św. Szczepana — Poznański Instytut Akcji Katolickiej. — Kwesta na szkolnictwo Polskie za granicą.

SPRAWY SODALICYJNE. — W sprawie Zjazdu delegatów i księży moderatorów w Warszawie.

Z SEKRETARJATU AKCJI KATOLICKIEJ. — Erekcja Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej w Poznaniu. — Regulamin Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej. — Orędzie J. E. Ks. Kardynała Prymasa w sprawie Akcji Katolickiej.

ARTYKUŁY RÓŻNEJ TREŚCI. — W sprawie pamiątkowych tablic w Kościołach naszych. — Miłość Kościoła.

KRONIKA. — BIBLIOGRAFJA. — SPIS RZECZY ROCZNIKA XII. — OGŁOSZENIA.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie wraz z przesyłką pocztową 1 zł. 50 gr.
CENA OGŁOSZEN: cała strona okładki 50 zł., 1/2 strony 25 zł., 1/4 strony 15 zł.

Redaktor Ks. Dr. Wł. Goral, Seminarjum Duchowne.

Pałac Biskupi: Telefon № 6-24. Kurja Biskupia: Telefon № 46.

P. K. O. Konto Biskupa Lubelskiego № 100,139.

Adres Redakcji: Seminarjum Duchowne.

Adres Wydawcy i Administracji: Kurja Biskupia w Lublinie.

Druk. M. Kossakowska—Lublin.